

Willem de Zwijgerkerk, 8 september 2019.

Voorganger: ds. Cor Ofman

Verkondiging bij 1 Samuël 16, 1-13 en Lucas 14, 25-33.

Het is exact zes jaar geleden - op 8 september 2013 - dat ik hier in de Willem de Zwijgerkerk mocht voorgaan!

In het vaste leesrooster voor deze zondag, de 12^e zondag van de zomer, staan dezelfde lezingen als die van zes jaar geleden.

Hoewel ik er niet van uitga dat u zich nog woordelijk kunt herinneren wat ik toen heb gezegd, was het te gemakkelijk om hetzelfde verhaal te houden (...)

en heb ik gekozen voor het 'alternatieve' leesrooster voor de komende tijd, waar vandaag een begin wordt gemaakt met het David-verhaal.

David, de 'Bemінде', zoon van Isaï ('Hij is de Eeuwige'), die weer de kleinzoon was van Boaz en Ruth (de Moabitische, een vreemdelinge, die met haar schoonmoeder Noömi uit Moab was meegekomen naar Betlehem (het 'Broodhuis') in het stamgebied van Juda.

In het voorgaande gedeelte heeft de eerste koning van Israël, Saul het verbruid bij de Eeuwige. Hij was met een leger van 200.000 man opgetrokken tegen Amalek, het volk dat de Israëlieten de doortocht naar het Beloofde Land had versperd.

De Eeuwige was klip en klaar geweest in zijn opdracht:

'Wijd al hun bezittingen aan de Heer. Spaar ze niet, maar dood alles en iedereen:

Mannen en vrouwen, kinderen en zuigelingen, runderen en schapen, kamelen en ezels.'

Alsof het om het bevel van de eerste de beste *oorlogsgod* gaat die geen genade kent.

Was het niet Abraham geweest, die met de Eeuwige aan het dealen was geslagen om het ongestuvrij volk van Sodom te sparen als er tien rechtvaardigen in die stad gevonden zouden worden?

Moet dan de huidige generatie Amelekieten worden uitgeroeid vanwege de misdaden van hun vaders?

De uitleggers hebben het er moeilijk mee gehad.

Er is een rabbijns verhaal dat vertelt dat juist *Saul* aan de Eeuwige vraagt *waarom* zoveel onschuldigen moeten worden gedood.

En als de *mensen* hebben gezondigd, waarom moet hun *vee* worden gedood?

En als de *volwassenen* hebben gezondigd, waarom worden dan *ook* de *kinderen* gestraft?

Daarop werd een goddelijke stem gehoord, die sprak: 'Wees niet al te rechtvaardig. Waarom zou je jezelf te gronde richten?' (Prediker 7,16)

Het getuigt van 'de onmacht om een antwoord te vinden', schrijft Jacob Soetendorp.

Maar wat Saul vervolgens in de praktijk doet, is zijn *eigen* plan trekken:

Hij laat zijn manschappen *alle* Amelekieten ombrengen, maar *spaart* hun koning Agag, *samen* met het beste vee, - kortom alles wat *waarde* had -

'Die wilden ze *niet* vernietigen, maar alles wat *geen* of *weinig* waarde had, maakten ze af.'

Saul heeft het verbruid bij de Eeuwige én bij de profeet Samuël,

die er niet voor terugdeinst om alsnog *eigenhandig* koning Agag het hoofd af te hakken...

Mochten we denken dat de Islam een traditie van geweld herbergt, en extreme aanhangers van IS gewetenloos hun tegenstanders ombrengen,

dan worden we door *dit* gruwelijke verhaal bij de werkelijkheid van *alle* tijden en plaatsen bepaald, dat geweld er in *elke* godsdienst kennelijk *bij* hoort:

Doelbewuste, meedogenloze schade aan mens en dier: de goeden moeten onder de kwaden lijden.

De profeet Samuël moet op zoek naar een opvolger van Saul, en begeeft zich in opdracht van de Eeuwige naar Betlehem, met speciale aandacht voor de zonen van Isaï.

Onder het mom van een offerfeest met de oudsten van de stad worden ook Isaï en zijn zonen bij de plechtigheid uitgenodigd.

Zeven zonen van Isaï maken hun opwachting, en Samuël meent meteen al in de oudste zoon Eliab de gedoodverfde opvolger te ontdekken, gezien 'zijn voorkomen en rijzige gestalte'.

De *eerste de beste*?

Maar hij blijkt niet de juiste kandidaat te zijn.

Als mens ga je misschien te snel af op het uiterlijk. Maar de Eeuwige 'kijkt naar het *hart*.'

Géén van de zeven zonen blijkt het te zijn.

'Zijn dit *alle* zonen die u heeft?', vraagt Samuël voor de zekerheid aan Isaï.

'Nee, de jongste ontbreekt. Die hoedt de schapen en de geiten.'

Kennelijk is er een 'goede' herder die *meer* zorg heeft voor zijn schapen en geiten dan dat hij belang heeft bij een feestje.

Of was hij domweg niet uitgenodigd, omdat hij te jong was?

Maar 'het offerfeest kan niet beginnen zonder de allerjongste.'

Niet zonder de *achtste* zoon van Isaï.

'Acht. Dat is een getal van God', legt Nico ter Linden uit.

'De mensen tellen doorgaans niet verder dan zeven. Zeven dagen bijvoorbeeld, dat is óns schema.

Maar God sloot met Abraham een verbond op de achtste dag, een dag die wij eigenlijk niet kennen.

De achtste dag staat niet op de kalende,

die dag is niet van de tijd, die dag is van de eeuwigheid.

Het is een dag die de gewone loop van de tijd overstijgt.

Daarom wordt Aäron op de achtste dag tot priester gewijd en daarom worden Israëls zonen op de achtste dag besneden.

Acht is het getal van *het nieuwe begin*.

Het gewone leven wordt ten achtsten dage een leven met God.'

En als hij komt, dan ziet Samuël een jonge knappe knul 'met rossig haar' (hé, vreemd, net als Ezau!)

En met 'sprekende ogen'. Met *beautiful eyes*, las ik in een Engelse vertaling: met 'mooie' ogen.

En dat was hem. 'Die moet je zalven', zei de Eeuwige, 'Hij is het.'

En op het moment dat Samuël de jongen met het rossige haar met olie zalft, krijgt hij een naam:

David. 'Bemінде' is zijn naam.

En *vanaf* dat moment was David doordrongen van de geest van de Eeuwige.

Vanaf dat moment is hij 'koning bij de gratie Gods'.

Nou ja, er gebeurt nog wel het één en ander voor het zover is, -

maar dat hoort u wellicht de komende zondagen.

In ieder geval komt op zondag óók nog een *ander* in beeld,

over wie een Stem uit de hemel zei: 'Hij is het: *mijn* geliefde zoon.'

van wie we zeggen dat hij sprekend op God lijkt. Ook een 'bemінде', Jesjoe, Jezus: 'God redt'.

Een 'goede herder' die oog en hart heeft voor zijn schapen.

Maar vanmorgen lezen we ook een *andere* kant van hem.

'Wie mij volgt, maar niet breekt met zijn vader en moeder en vrouw en kinderen en broers en zusters, ja zelfs met zijn eigen leven, kan niet mijn leerling zijn.'

Wie niet zijn kruis draagt en mij op mijn weg volgt, kan niet mijn leerling zijn.'

'Wie geen afstand doet van *al* zijn bezittingen kan mijn leerling *niet* zijn.'

Die Jezus eist jou én wat je bezit geheel voor zich op.

Dat is even slikken.

Het gaat niet om de vraag of je bereid bent een vaste vrijwillige bijdrage voor de kerk te geven, of wat goede doelen te steunen.

Nee, je geeft familieverbanden op, je verdraagt lijden en smaad, en je geeft alles weg wat je hebt. Dan is je eerste reactie toch: Jezus, je bekijkt het maar!

Of betekent het volgen van Jezus dat het *niet* gaat om familie - in de zin van naaste verwanten, vrienden en burens, maar om het uitnodigen van (en zorg dragen voor) diegenen, die niets terug kunnen doen?

Vorige week nog lasen we in het evangelie dat je, als je *gasten* ontvangt, *armen* moet uitnodigen, en kreupelen, verlamden en blinden.

En de Oudtestamentische tekst uit Deuteronomium noemde de vreemdelingen, weduwen en wezen met name.

Praat Jezus ons een schuldgevoel aan, als we voor die eer bedanken?

U kent mij lang genoeg om te weten dat ik een zwak heb voor afgewezen asielzoekers, omdat die telkens weer op mijn weg komen.

Niet als ik langs het Rembrandtplein loop - daar zitten de toeristen en de voetbalsupporters -, maar als ik naar mijn spreekuur ga in de Bijlmer.

Daar komen ze binnenlopen: kwetsbare mensen, die hopen een luisterend oor te vinden en natuurlijk ook een helpende hand.

Pas nog een jonge knul van zeventien, een jonge David - géén rossig haar, maar zwart kroeshaar - die de afgelopen twee jaar in Griekenland was misbruikt en uitgebuit, en op een onbewaakt moment aan zijn mensenhandelaar had weten te ontsnappen.

Gelukkig kon ik meteen slaapplek voor hem regelen bij de Muys, een opvang van voornamelijk jonge Eritreeërs, die een *ander* verhaal van woestijnervaringen in de Sahara en wrakke scheepjes op de Middellandse Zee achter de rug hebben.

Gelukkig kreeg de jonge knul snel een veilige opvang en wacht hij nu in een AZC in Rotterdam op het moment waarop hij zijn verschrikkelijke levensverhaal kan vertellen.

Hij is al begonnen om een en ander op papier te zetten.

Maar er is in Amsterdam onvoldoende plek voor zoveel *andere* kwetsbare mensen, die onder druk worden gezet om uit de gemeentelijke opvang te vertrekken, omdat ze uit een land komen dat 'veilig' geacht wordt.

Maar wat heet 'veilig' als je hebt gezien hoe je broer werd vermoord en je zelf ternauwernood aan geweervuur wist te ontkomen?

Wat heet 'veilig' als je HIV hebt en geen enkele garantie dat in jouw land van herkomst de medische behandeling betaalbaar is?

We zijn in Amsterdam vanuit verschillende kerkelijke denominaties (tot de vrijgemaakte kerken toe) bedden te regelen voor mensen die acuut onderdak nodig hebben.

Het Team Kerkbed.

En het werkt: mensen bieden spontaan een slaapplek aan: voor een nacht, voor een week, of nog wat langer – om ons de kans te geven rustig te kijken naar mogelijkheden voor een nieuwe procedure.

Als ik daarover vertel tijdens een kerkdienst, gebeurt het dat niet alleen spontaan een nieuw collectiedoel is gevonden, maar dat mensen ook geld overmaken.

Zo kreeg de organisatie waar ik mijn spreekuur draai van een kerkgangster 5.000 euro voor noodhulp op de rekening gestort!

En na een andere dienst wilde een mevrouw met mij praten over wat ze kon doen met haar tweede huis.

Is dát het volgen van Jezus? Dat je niet alles voor jezelf houdt, maar ook wilt bestemmen voor mensen die niets terug kunnen doen?

Ik wil u geen schuldgevoel aanpraten. Dat doet Jezus al....

Of is het enkel een *oproep* om in de navolging van hem een *andere* focus te hebben:

Gericht zijn op de *kwetsbare* ander die niets terug kan doen?

Niet als een impulsieve reactie, maar weloverwogen en weldoordacht, inclusief kostenberekening en een goede voorbereiding.

Toen op 1 april de Winteropvang in Amsterdam dichtging, stonden zo'n zestig merendeels jonge asielzoekers op straat.

Toen ontstond er de Kerken-estafette: negen kerken openden hun deuren en boden opvang voor één nacht.

De eerste kerk was de Dominicuskerk in de Spuistraat.

Ik zag 's avonds de groep binnenkomen. Het Rode Kruis had voor slaapzakken gezorgd. Ze moesten wel op de kale vloer slapen...

Maar ik zag een jonge Eritreeër op één van de geschilderde Kruiswegstaties aflopen, en met zijn hand Jezus aanraken, en zijn hand - als teken van eerbied – naar zijn mond brengen.

Hij zei later: 'Hier voel ik me veilig.'

Is dat wat we zouden moeten bieden: een 'veilige' kerk, een 'kerk-bed', als de overheid het nog onbarmhartig laat afweten?

'Helpen onder protest', zoals vroeger het motto van de diaconie was?!

Op mijn laatste visitekaartje van de diaconie stond: 'Je staat er niet alleen voor'.

Als je zo'n kaartje met je contactgegevens meegeeft, kun je daarna toch niet meer zeggen:

'Ga heen en houd je warm', zonder de ander van het broodnodige te voorzien?

Is Jezus nog te volgen?

Dat is de uitdaging!